

فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، سال ۶، شماره پیاپی ۲۳، پاییز ۱۳۹۵

شاپای چاپی: ۶۷۳۵-۲۲۵۱ - شاپای الکترونیکی: ۷۰۵۱-۲۴۲۳

<http://jzpm.miau.ac.ir>

بررسی رابطه‌ی توسعه گردشگری، رشد اشتغال و کاهش بزهکاری در شهرستان بندر انزلی

طاهره فتح الله زاده^۱: دکترای جغرافیای طبیعی، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، رشت، ایران

رقیه شریفی چابکی: عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

دریافت: ۱۳۹۴/۳/۲۰ صص ۲۱۲-۲۰۱ پذیرش: ۱۳۹۴/۸/۲۰

چکیده

یکی از اهداف اصلی توسعه کشورها در کاهش بیکاری، ایجاد و توسعه فرصت‌های شغلی است. توسعه گردشگری به صورت یک بخش فعال اقتصادی می‌تواند، موجب بالا رفتن سطح اشتغال و به تبع آن با کاهش بزهکاری و در نهایت افزایش امنیت شود. شهرستان بندر انزلی توانایی جاذبه‌های گردشگری در جهت تأثیر مثبت بر هر یک از شاخصه‌های توسعه‌ای اعم از زیرساخت‌ها، حفظ ماندگاری جمعیت، رفع بیکاری و ایجاد اشتغال، توسعه فرهنگی، بهبود مناسبات اجتماعی، توسعه کالبدی، توسعه مناسبات اقتصادی به تأیید رسیده را دارد که می‌تواند موجبات رونق صنعت گردشگری و کسب و کار که منجر به کاهش بزهکاری در نتیجه توسعه شهرستان را فراهم سازد. هدف از این تحقیق نیز بررسی رابطه‌ی بین توسعه گردشگری و بهبود نظم و امنیت در شهرستان بندرانزلی است. این تحقیق از نوع کاربردی - توصیفی بوده و دارای حجم نمونه ۳۸۳ نفر می‌باشد؛ که از کل جامعه شهرستان بندرانزلی، با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شده است. داده‌های حاصل از این پژوهش با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. فرضیات در زمینه توسعه گردشگری، اشتغال و کاهش بزهکاری شهرستان بندرانزلی بیان شده است. در بررسی آزمون دو فرضیه‌های اول این تحقیق، از آزمون پیرسون و با استفاده از نتایج پرسشنامه، فرضیات به ترتیب با ۰/۷۸۵ و ۰/۷۹۹ درصد سطح اطمینان آزمون گردیدند. فرضیه سوم این تحقیق با استفاده از آزمون رگرسیون با سطح اطمینان ۷۷ درصد، می‌باشد. برابر نتایج حاصله از ارزیابی‌های صورت گرفته، عملاً بیان کنند این موضوع هستند که بین توسعه گردشگری و اشتغال و کاهش بزهکاری رابطه معنی‌داری وجود دارد و توسعه گردشگری و بهبود اشتغال موجب کاهش بزهکاری در این شهرستان خواهد شد.

واژگان کلیدی: توسعه گردشگری، اشتغال، کاهش بزهکاری، بندر انزلی.

^۱ . نویسنده مسئول: taherehfatolahzadeh@yahoo.com ، ۹۱۱۲۳۳۴۳۲۷

بیان مسأله:

امروزه گردشگری جزو بزرگ‌ترین و متنوع‌ترین صنایع در دنیا به حساب می‌آید و بسیاری از بخش‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی را نیز تحت الشعاع خود قرار داده است. اگر کشوری بتواند از ظرفیت‌های خود استفاده کرده و چرخ‌های این صنعت را در کشورش به حرکت درآورد شاهد شکوفائی شگرفی در سطح اقتصاد کشور خواهند بود، زیرا رشد صنعت گردشگری تأثیرات چند جانبه‌ای مانند بهبود وضعیت تراز پرداخت‌ها، تنوع اقتصادی، افزایش درآمدها و ایجاد فرصت‌های شغلی و دستیابی به رشد اقتصادی پایدار در کشورها را به دنبال دارد (Gholipour Soleimani and Rashidi, 1388). با توجه به رشد و توسعه صنعت و علوم در جهانی و مسائل و مضامین بیکاری و اشتغالزایی نیروی انسانی در قرن بیست و یکم، صنعت گردشگری به عنوان یکی از مهم‌ترین صنایع اشتغالزا مطرح می‌باشد (Mohammadi, 1389:22). از سوی دیگر گردشگری، ارائه‌کننده الگوهای جدیدی می‌باشد که این الگو می‌تواند ویژگی‌های شخصی و فضای زندگی مردم را تغییر دهد و ساماندهی نماید (Ringar, 1998:35). سازمان جهانی گردشگری، معتقد است با توجه به رشد ۴ تا ۵ درصدی این صنعت در دهه ۹۰، درآمد حاصل از صنعت گردشگری در سال ۲۰۱۰ بیش از ۱/۵ تریلیون دلار و تعداد گردشگر به یک میلیارد نفر خواهد رسید (Madhoshi and naserpour, 1382:27). به همین دلیل گردشگری یکی از صنایع پیشروی جهان و ابزار توسعه اقتصادی عمده‌ای است و امنیت در مقابل جرم و تروریسم تأثیر بالایی بر گردشگری و جه‌تیابی منافع اقتصادی دارد. علاوه بر این، هنگامی که مقامات دولتی نسبت به گردشگری اهمیت می‌دهند و مسائل گردشگری برای آنها مهم می‌باشد، علاقه بیشتری نسبت به تأمین نیازهای مجامع محلی گوناگون از خود نشان می‌دهند و خدمات بهتری به عموم مردم ارائه می‌کنند (Hall, 2007:1).

شهرستان بندر انزلی با امکانات فرهنگی - اجتماعی بویژه مواهب بدیع تا حدی منحصر به فرد طبیعی یکی از بزرگ‌ترین قطب توریسم ایران محسوب شود، از این سو، زمینه‌های لازم را برای جذب گردشگران خارجی و داخلی را دارد. توسعه گردشگری به صورت یک بخش فعال اقتصادی می‌تواند از عامل کسب و کار، بیشتر از سایر عوامل استفاده کند تا موجب بالا رفتن سطح اشتغال در شهرستان بندر انزلی شود. به همین دلیل در این تحقیق به دنبال پاسخ به این سؤال هستیم که چه رابطه‌ای بین توسعه گردشگری و بهبود اشتغال و کاهش بزهکاری در شهرستان بندر انزلی وجود دارد؟ از آنجا که موضوع گردشگری و اشتغال از وسعت زیادی برخوردار است لذا جهت بررسی موضوع و اهداف تحقیق، فرضیه‌های زیادی مطرح می‌باشد:

- ۱- بین توسعه گردشگری و کاهش بزهکاری رابطه وجود دارد.
- ۲- رشد اشتغال موجب کاهش بزهکاری می‌شود.
- ۳- توسعه گردشگری با توجه به اشتغال موجب کاهش بزهکاری می‌شود.

پیشینه نظری تحقیق:

عیسی زاده و همکار (۱۳۹۱) در مقاله «محاسبه ضرایب اشتغال زایی بخش گردشگری در اقتصاد ایران، با استفاده از مدل داده - ستاده» به این نتیجه رسیدند که بخش عمده فروشی و خرده فروشی رتبه‌های نخست در ایجاد اشتغال کل در اقتصاد کشور را دارند. غلامی (۱۳۸۵) تحقیقی را تحت عنوان «جهانگردی، ایجاد اشتغال و افزایش سرشار درآمد ملی» انجام داده است. این تحقیق که با هدف استفاده از صنعت گردشگری در ایجاد اشتغال صورت گرفته است، نشان می‌دهد که با توجه به درصد بالای بیکاری در بین جوانان تحصیل کرده و عادی و جاذبه‌ی جهانگردی (تاریخی، فرهنگی، تمدن کهنسال، موقعیت خاص جغرافیایی، تنوع زیست محیطی و داشتن طبیعی چهار فصل) که از این لحاظ ایران جزء ۱۰ کشور مهم و نخست جهان قرار داده است، می‌توان از این صنعت در ایجاد اشتغال و کسب درآمد و حتی جایگزینی صنعت نفت استفاده نمود. امین بیدختی و همکار (۱۳۹۱) در «بررسی رابطه رونق گردشگری و سرمایه‌ی اجتماعی در مناطق ساحلی دریای خزر» به این نتیجه رسیدند که: سرمایه‌ی اجتماعی به طور مستقیم و همچنین تأثیر بر امنیت ذهنی و عینی بر جذب گردشگر دارد.

کیانمهر (۱۳۸۵) در تحقیقی تحت عنوان «بررسی آثار بیکاری با تأکید بر آسیب‌های اجتماعی» به این موضوع اشاره می‌کند که بیکاری نه تنها یک پدیده اقتصادی است، بلکه یکی از معضلات اجتماعی نیز قلمداد می‌شود از آن رو که فرد بیکار، چون خود را سبب هیچ فایده و انگیزه‌ای نمی‌داند، دارای انرژی برای تخریب واکنش‌های غیرمعمول در جامعه می‌باشد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که خیل عظیم بیکاران در کشورهای جهان سوم نتیجه رشد نامتوازن بخش‌های مختلف اقتصادی- اجتماعی در این کشورها است، اما نمی‌توان این پدیده را فقط مختص کشورهای توسعه نیافته و کشورهای خاصی دانست؛ چون بیکاری در کشورهای توسعه یافته و در میان کشورهای مختلف اجتماعی وجود دارد.

مهرگان و گرشاسبی فخر (۱۳۹۰) در مقاله‌ای با استفاده از یک مدل اقتصادسنجی مبتنی بر داده‌های سری زمانی به تصریح مدل‌هایی برای متغیر سرقت پرداخته‌اند. ایشان با تصریح دو مدل مختلف که در اولی از ضریب جینی به عنوان شاخصی از توزیع درآمد استفاده شده است و در دومی از نسبت هزینه دهک دهم به دهک اول به عنوان شاخصی از توزیع درآمد استفاده نموده‌اند. نتایج حاکی از این است که بین توزیع درآمد و سرقت رابطه معناداری وجود دارد، به این صورت که با تشدید نابرابری درآمدی تعداد جرایم از نوع سرقت نیز افزایش داشته است. از دیگر نتایجی که این مقاله به آن دست یافته می‌توان به ارتباط مستقیم نرخ جرم سرقت با نسبت شهرنشینی، نرخ طلاق، نرخ بیکاری و همچنین رابطه معکوس آن با درآمد ماهانه خانوارهای ایرانی اشاره نمود.

حسینی نژاد (۱۳۸۴) بر اساس یک مدل داده‌های تلفیقی بین استانی جرم سرقت را با استفاده از متغیرهای اقتصادی تبیین نموده است. در این مقاله، رابطه بین نابرابری و سرقت مثبت، رابطه بین رشد اقتصادی و سرقت منفی و رابطه بین نسبت جمعیت جوان جامعه و سرقت مثبت می‌باشد. صادقی و همکاران (۱۳۸۴) در مقاله‌ای با استفاده از یک روش اقتصادسنجی داده‌های تلفیقی دو متغیر سرقت و قتل را مورد بررسی قرار داده و در مورد سرقت نرخ بیکاری و نابرابری درآمدی را تقوی‌کننده و نرخ صنعتی شدن را تضعیف‌کننده افزایش سرقت معرفی می‌کند. در مورد قتل، نرخ بیکاری، فقر نسبی و نابرابری درآمدی هر سه را عوامل تقویت‌کننده قتل معرفی می‌نماید، این کار پژوهشی به دلیل استفاده از مدل داده‌های تلفیقی نتایج نسبتاً سازگارتری با تئوری دارد و می‌توانست با گسترده‌تر نمودن دامنه تحقیق جرایم بیشتری را نیز تحت پوشش قرار دهد. هزار جریبی (۱۳۹۰) در «بررسی احساس امنیت اجتماعی از منظر توسعه گردشگری» به این نتیجه رسید که افزایش شمار گردشگران موجب رونق گرفتن کسب و کار و افزایش درآمد شرکت‌ها و مؤسساتی می‌شود که، در این عرصه فعالیت می‌کنند. توسعه گردشگری به ویژه در کشورهای کمتر توسعه یافته، عامل مؤثری برای مقابله با فقر است و موجب افزایش درآمد کشورهای مختلف، کاهش بیکاری و رونق اقتصادی و اجتماعی می‌شود. هدف مقاله حاضر، شناخت میزان احساس امنیت اجتماعی و تعاملات مردم با گردشگران خارجی در سال ۸۹ است، نتایج به دست آمده حاکی از آن است که؛ بین احساس امنیت اجتماعی و گردشگری رابطه مثبت و مستقیمی وجود دارد. به عبارتی هر مقدار احساس امنیت اجتماعی گردشگران افزایش یابد به همان اندازه تمایل آنان به اقامت در ایران و حتی سفرهای مجدد، بیشتر است. مقایسه احساس امنیت اجتماعی از منظر گردشگران خارجی برای سفر به ایران حاکی از آن است که؛ گردشگران افریقایی بیشترین احساس امنیت و گردشگران اروپایی کمترین احساس امنیت را داشته‌اند.

امینی (۱۳۸۱) در تحقیق خود ظرفیت‌های اشتغالزایی توریسم را به عنوان راهکاری برای حل مشکل بیکاری دانسته و بیان می‌کند که توریسم به عنوان عمده‌ترین، پرکاربردترین و در نهایت اشتغال‌زاترین صنعت، یکی از اساسی‌ترین راه‌های رویارویی با بیکاری است و همچنین به عنوان فعالیتی است که در بررسی هر نوع فعالیت دیگر اشتغال‌زاتر می‌باشد. مداح (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی «بیکاری و بزهکاری در ایران» پرداخته است. وی در این نوشتار بر پایه‌ی شواهد تجربی و نظری از رابطه‌ی بین بیکاری و بزهکاری، یک مدل اقتصادسنجی جرم به دست داده شده و با بهره‌گیری از اطلاعات تفاضل اول متغیرهای مدل، در سال‌های ۱۳۷۶ و ۱۳۸۵ برای استان‌های کشور برآورد شده است. نتایج نشان می‌دهد که یکی از عوامل اثرگذار بر افزایش بزهکاری گسترش بیکاری است. به طوری که با افزایش یک درصدی نرخ بیکاری، دزدی عادی در گستره‌ی

استان های کشور در سال های ۷۶ و ۸۵ با کمابیش ۸٫۶ درصد بالا رفته است. در واقع این تحقیق نشان دهنده ی همبستگی مثبت و معنی دار بین بیکاری و بزهکاری است.

موسایی و گرشابی فخر (۱۳۸۹) در تحقیق خود با عنوان «بررسی رابطه ی بین بیکاری و قاچاق مواد مخدر در ایران» با استفاده از روش تحلیل توصیفی و با استفاده از آمار و اطلاعات موجود و بر اساس برآورد مدل های رگرسیونی بر روش *ols*، رابطه ی بین نرخ بیکاری و قاچاق مواد مخدر را تبیین می کند. یافته ها نشانگر رابطه ای مثبت بین نرخ بیکاری و قاچاق مواد مخدر و رابطه ای منفی بین درآمد ماهانه ی خانوار و نرخ طلاق با قاچاق مواد مخدر است. بختیاری و یزدانی (۱۳۸۹) در تحقیق «بررسی آثار مستقیم و غیر مستقیم گردشگری بر اشتغال» به این نتیجه رسیدند که صنعت گردشگری جزو بزرگترین و متنوع ترین صنایع دنیا است. و با توجه به آثار این صنعت، اگر کشوری که جاذبه های فرهنگی، طبیعی یا تاریخی مناسبی دارد، بتواند از ظرفیت های خود استفاده کرده و چرخ های این صنعت را به نحو صحیحی به حرکت در آورد، شاهد رشد و شکوفایی بزرگی در سطح اقتصاد خود خواهد بود. با توجه به ظرفیت فراوان کشورمان در جذب گردشگری بین المللی و تأثیر مستقیم و غیرمستقیم این صنعت بر بخش های اقتصادی، رشد و توسعه صنعت گردشگری می تواند به عنوان یکی از راهکارهای رهایی از اقتصاد تک محصولی و دستیابی به رشد و توسعه پایدار مورد استفاده قرار بگیرد.

همچنین، در تحقیقات خارجی، لیپر (*Leiper*, ۱۹۹۹) بر این باور است که در بسیاری از کشورها، مردم گردشگری را صنعتی بسیار بزرگ با فرصت های شغلی فراوان می دانند. چوی (*Choy*, ۱۹۹۹) نیز در مقاله ای با عنوان "کیفیت اشتغال گردشگری" معتقد است که خاستگاه اصلی حرفه های خدماتی گردشگری مواد غذایی و مشروباتی است که در بیشتر مؤسسه ها، به مشتریان ارائه می شود. البته این مسئله تنها به گردشگری مربوط نمی شود. اساساً با وجود دستمزدهای مختلف، سطح رضایت شغلی در مشاغل مربوط به گردشگری خیلی بالاست؛ و کیفیت اشتغال گردشگری نیز بهتر از سایر مشاغل است.

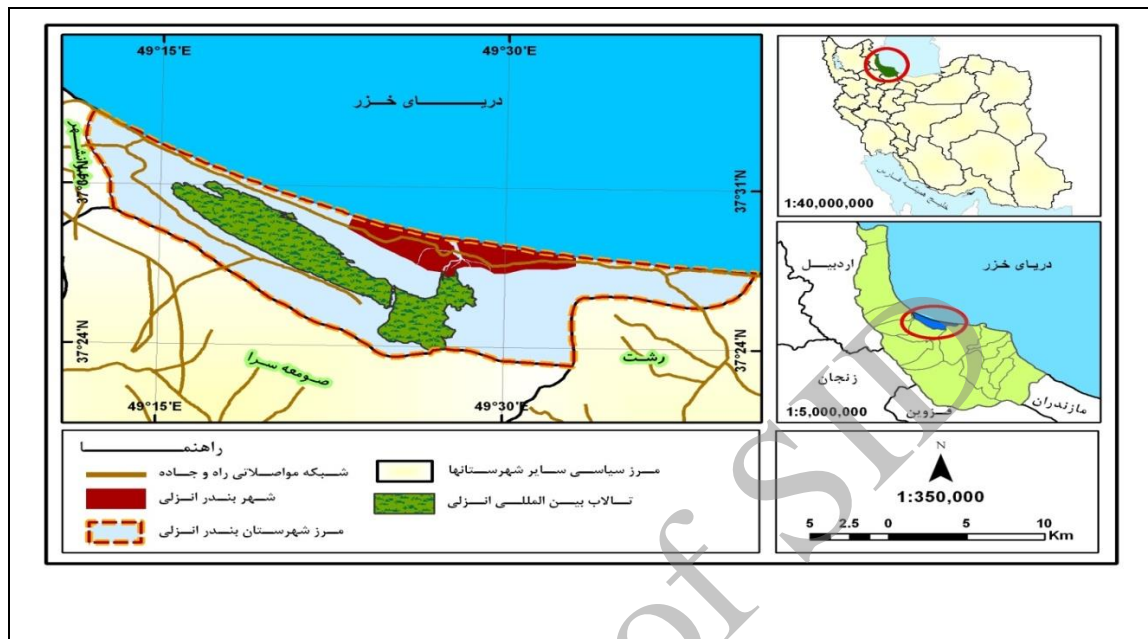
کوکبیر و همکارانش (*Cukier and et al*, ۲۰۰۲) یک مطالعه موردی با عنوان، اشتغال غیررسمی گردشگری: فروشندگان در بالی اندونزی، با استفاده از روش کیفی (مصاحبه) به بررسی اهمیت اشتغال غیررسمی گردشگری در دو منطقه بالی اندونزی پرداخته اند. یافته های تحقیق حاکی از آن است که بیشتر فروشندگان را نوجوان ۱۳ تا ۱۹ ساله و جوانان مجرد تشکیل می دهند. جیک (*Djelic*, ۲۰۰۷) در تحقیق به این نتیجه رسید گردشگری موجب توسعه اقتصادی جامعه محلی و بهبود کیفیت زندگی می گردد، و بهبود کیفیت زندگی جامعه میزبان، تأمین تجارب کیفی برای گردشگران و حفظ کیفیت محیط زیست، از آثار گردشگری است. مارین (*Marin*, ۱۹۹۲) معتقد است که اثرات غیر مستقیم گردشگری عموماً بصورت اثرات جانبی و سر ریز رشد اقتصادی را تحت تأثیر قرار داده و به پویایی اقتصادی کمک می نماید. واتکینز (*Uatkynz*, 1998) در تحقیق خود تحت عنوان «بیکاری، فقر و ناهنجاری های روانی» نشان می دهد که بیکاری، فقر و تنگدستی را به دنبال دارد و فقر نیز به دنبال خود عامل بسیاری از بیماری های روانی و ناهنجاری های روحی به شمار می آید. در واقع بیکاری که مقدمه ی فقر و محرومیت است، با مختل ساختن عوامل روانی عمده مثل خود شناسی، وقت شناسی و احساس اتکای نفس، مشکلات روحی و روانی به باز می آورد.

مواد و روش تحقیق:

این تحقیق از نظر هدف کاربردی می باشد و برای شناسایی و تهیه اطلاعات پایه ای (مبانی نظری و ...) از روش «توصیفی-تحلیلی» بوده و جهت استخراج و بررسی های اطلاعاتی میدانی از روش پرسشنامه استفاده شده است. از آنجا که هدف پژوهش بررسی نقش توسعه گردشگری و رشد اشتغال و رابطه آن با کاهش بزهکاری در شهرستان بندر انزلی می باشد و مردم این شهرستان مهمترین داوران برای آن به نظر می رسند، بدین جهت حجم نمونه از بین مردم این شهرستان انتخاب گردید. در شرایط کنونی جمعیت این شهرستان ۱۳۸۰۰۴ نفر طبق سالنامه آماری ۱۳۹۰ می باشد. جامعه آماری نمونه کل شهرستان بندرانزلی است. حجم نمونه آن با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۳ نفر از شهروندان شهرستان بندر انزلی می باشد.

محیط تحقیق، شهرستان بندرانزلی می باشد که در قسمت شمالی استان گیلان با وسعتی معادل ۲۷۵ کیلومتر مربع قرار گرفته و در مجاورت دریاچه خزر (بخش جلگه ای استان) استقرار داشته و از جنوب به شهرستان صومعه سرا از شرق به

شهرستان رشت و از غرب به شهرستان رضوانشهر متصل می‌باشد. و از سطحی هموار برخوردار است. دریای خزر در شمال و تالاب بندرانزلی در جنوب از شاخصه‌های طبیعی و مهم در این محدوده بشمار می‌روند. این شهر در پایین‌ترین نقطه استان گیلان یعنی در ارتفاع ۲۶- متر از سطح آبهای آزاد قرار گرفته است. شهرستان بندر انزلی در ناحیه‌ای کاملاً جلگه‌ای به صورت طولی قرار گرفته است.

شکل ۱- نقشه موقعیت شهرستان بندرانزلی

یافته‌های تحقیق:

یافته‌های توصیفی تحقیق شامل ویژگی‌های فردی و عمومی پاسخگویان (شهروندان شهرستان انزلی)، از قبیل: سن، جنس، وضعیت تأهل و میزان تحصیلات می‌باشد. نتایج به دست آمده در این زمینه نشان می‌دهد، ۵۵ درصد پاسخگویان مردان و ۴۵ درصد زنان بوده‌اند. کمترین میزان پاسخ‌گویان با ۹ درصد در گروه سنی بیش از ۶۵ سال و بیشترین آن در گروه سنی ۲۰-۴۰ سال با ۴۹ درصد توزیع شده‌اند. از مجموع پاسخگویان ۲۹ درصد مجرد و ۶۱ درصد متاهل بوده‌اند. همچنین ۴ درصد زیر دیپلم، ۱۵ درصد دیپلم، ۲۳ درصد کاردانی و ۵۸ درصد کارشناسی و بالاتر بوده‌اند. ۳۸ درصد از شغل آزاد، ۲۵ درصد کارمند، ۲۱ درصد از شهروندان دانشجو و ۱۶ درصد از پاسخگویان بیکار می‌باشند.

جاذبه‌های طبیعی:

آب و هوای مطلوب مناطق کوهستانی و غارهای طبیعی تنوع ناهمواری ۱ و نواحی ییلاقی، رودخانه‌های بزرگ، چشمه‌های آب معدنی نواحی جنگلی، پارک‌های حفاظت شده، حیات وحش و زیبایی پوشش گیاهی از جمله پدیده‌های طبیعی محسوب می‌شود که استفاده بهینه و بهره‌جویی از چنین جاذبه‌هایی برای جذب گردشگر نه تنها رضایت خاطر آنان را فراهم می‌سازد بلکه به توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی می‌افزاید. در واقع اساس فعالیت گردشگری این استان را جاذبه‌های طبیعی آن تشکیل می‌دهند. اکوتوریسم که در استان گیلان انگیزه اصلی و شکل غالب دارد، بر مبنای همین نهادها و جاذبه‌های طبیعی شکل می‌گیرد. شهرستان انزلی یکی از مناطق جاذب گردشگر در استان گیلان بشمار می‌رود وجود منابع و جاذبه‌های گردشگری شاخص مانند: تالاب ۱۸۰۰ هکتاری انزلی که عملکردی در سطح فرامنطقه‌ای و بین‌المللی دارد. همچنین پارک ساحلی ۳،۵ هکتاری، اسکله و موج شکن، بنای شهرداری، موزه نیروی دریایی، بازارهای محلی، سواحل و مراکز طرح سالم سازی، ساحل جفروود، پناهگاه حیات وحش ۳۶۰ هکتاری و منطقه ویژه اقتصادی انزلی از نقاط مهم گردشگری شهرستان

هستند. براساس جدول زیر تعداد ۲۸ جاذبه در این شهرستان وجود دارد که مشخصات آنها آورده شده است. (جدول شماره ۱)، ضمن آنکه جدول شماره (۲) عملکردهای جاذبه را در سطح شهرستان نشان می دهد.

جدول ۱- جاذبه های شهرستان بندرانزلی بر حسب نوع جاذبه

شرح	طبیعی		انسان ساخت		تاریخی - فرهنگی		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	درصد
بندر انزلی	۸	۲۸/۶	۹	۳۲/۱	۱۱	۳۹/۳	۲۸
							۱۰۰

جدول ۲- عملکرد جاذبه های گردشگری در شهرستان بندرانزلی

شرح	منطقه ای	ملی	فراملی	جمع
بندر انزلی	۱۲	۱۱	۵	۲۸

در شهرستان انزلی ۴ منطقه نمونه گردشگری وجود دارد که جدول شماره (۳) مشخصات مناطق نمونه گردشگری شهرستان انزلی را نشان می دهد. مناطق نمونه شهرستان اغلب ساحلی بوده و در نوار ساحلی استان قرار دارند و تنها منطقه نمونه گردشگری تالابی آبکنار در اطراف تالاب بزرگ انزلی قرار دارد.

جدول ۳- مشخصات مناطق نمونه گردشگری شهرستان بندرانزلی

نام منطقه نمونه	فاصله تا مرکز استان به کیلومتر	سطح بندی مناطق نمونه	مساحت تقریبی به هکتار	حوزه طبیعی			فاصله تا مرکز شهرستان به کیلومتر
				ساحلی	جلگه ای	کوهپایه ای	
منطقه ساحلی تالابی آبکنار	۶۲	استانی	۵۰	*	*		بندر انزلی ۱۳
منطقه جلگه ای تالاب بین المللی	۳۸	بین المللی	۳۰۰	*	*		بندر انزلی ۳۸
منطقه ساحلی جفروود	۳۰	ملی	۱۰۰	*	*		بندر انزلی ۲۰
منطقه ساحلی سنگاچین و کیپور چال	۴۸	ملی	۱۰۰	*	*		بندر انزلی ۱۱

ماخذ: مطالعات میدانی نگارنده، ۱۳۹۳.

نقش توسعه صنایع دستی بومی در توسعه گردشگری:

جدول ۴- توزیع تعداد و درصد توسعه صنایع دستی بومی در توسعه گردشگری

شرح	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
تعداد	۸۰	۱۵۳	۸۰	۳۵	۳۵
درصد	۲۱	۴۰	۲۱	۹	۹

ماخذ: مطالعات میدانی نگارنده، ۱۳۹۳.

نقش ایجاد و توسعه مکان های ورزشی دریایی در توسعه گردشگری:

جدول ۵- توزیع تعداد و درصد ایجاد و توسعه مکان های ورزشی دریایی در توسعه گردشگری

شرح	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
تعداد	۹۵	۱۶۹	۵۵	۴۷	۱۷
درصد	۲۵	۴۴	۱۴	۱۲	۵

ماخذ: مطالعات میدانی نگارنده، ۱۳۹۳.

براساس نظر اکثر پاسخگویان و تحقیقات انجام شده، شهرستان بندرانزلی از قابلیت‌های طبیعی و فرهنگی در خوری برخوردار بوده که توانایی جذب گردشگران داخلی و خارجی را داراست و بر همین اساس می‌تواند موجبات توسعه و رونق شهرستان را فراهم سازد. (جدول شماره ۵۴).

نقش افزایش گردشگری در بهبود کسب و کار:

جدول ۶- توزیع تعداد و درصد نقش افزایش گردشگری در بهبود کسب و کار

شرح	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
تعداد	۱۹۶	۱۰۸	۷۵	۴	۰
درصد	۵۱	۲۸	۲۰	۱	۰

ماخذ: مطالعات میدانی نگارنده، ۱۳۹۳.

جهت ارزیابی اثرات افزایش گردشگری بر روند بهبود کسب و کار نتایج مطالعات نشان می‌دهد که تاثیر افزایش گردشگر در سطح شهرستان با ۵۱ درصد مثبت به تایید رسیده است. لذا می‌توان نتیجه گرفت که افزایش گردشگری می‌تواند موجبات بهبود کسب و کار را در سطح بالایی فراهم نماید. (جدول شماره ۶).

نقش جلب سرمایه گذاری گردشگری در بهبود کسب و کار

جدول ۷- توزیع تعداد و درصد نقش جلب سرمایه گذاری گردشگری در بهبود کسب و کار

شرح	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
تعداد	۳۰۹	۱۲۹	۴۵	۰	۰
درصد	۵۴	۳۴	۱۲	۰	۰

ماخذ: مطالعات میدانی نگارنده، ۱۳۹۳.

نقش توسعه گردشگری بر افزایش اشتغال در تأمین نیازها:

جدول ۸- توزیع تعداد و درصد نقش توسعه گردشگری بر افزایش اشتغال در تأمین نیازها

شرح	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
تعداد	۱۶۸	۱۱۸	۷۰	۲۵	۲
درصد	۴۴	۳۱	۱۸	۷	۰

ماخذ: مطالعات میدانی نگارنده، ۱۳۹۳.

نقش توجه دولت به زیرساخت ها در توسعه گردشگری:

جدول ۹- توزیع تعداد و درصد توجه دولت به زیرساخت ها در توسعه گردشگری

شرح	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
تعداد	۲۶۵	۸۰	۳۵	۳	۰
درصد	۶۹	۲۱	۹	۳	۰

ماخذ: مطالعات میدانی نگارنده، ۱۳۹۳.

بنابراین طبق داده‌های جداول شماره ۸ و ۹ تأثیر جاذبه‌ها بر توسعه زیرساخت ها، جذب جمعیت، تثبیت و ماندگاری جمعیت، اشتغال و رفع بیکاری، توسعه فرهنگی، بهبود مناسبات اجتماعی فرهنگی و اقتصادی، توسعه کالبدی نشان می‌دهد؛ که تأثیر بسیار مثبت و در سطح بالایی می‌باشد.

نقش کاهش مشکلات اشتغال بر بهبود نظم و امنیت:

جدول ۱۰- توزیع تعداد و درصد نقش رقابت شرکت های گردشگری در بهبود اشتغال

شرح	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
تعداد	۱۱۹	۲۰۹	۳۵	۲۰	۰
درصد	۲۱	۵۵	۹	۵	۰

مأخذ: مطالعات میدانی نگارنده، ۱۳۹۳.

جهت ارزیابی کاهش مشکلات اشتغال بر بهبود نظم و امنیت، نتایج مطالعات نشان می‌دهد که تأثیر کاهش مشکلات اشتغال بر روند نظم و امنیت در سطح شهرستان ۵۵ درصد مثبت به تأیید رسیده است. لذا می‌توان نتیجه گرفت کاهش مشکلات اشتغال موجبات نظم و امنیت شهرستان بندرانزلی را در بالایی را فراهم می‌نماید. (جدول شماره ۱۰).

یافته‌های تحلیلی تحقیق:

شهرستان بندرانزلی از مواهب طبیعی و فرهنگی و اقتصادی برخوردار بوده که می‌تواند در جهت جذب گردشگر نقش آفرین و تأثیرگذار باشند و بدین طریق در توسعه و رونق گردشگری و کاهش بزهکاری این شهرستان نیز مؤثر واقع گردند. اما به منظور اثبات شدت اثرات قابلیت های طبیعی و فرهنگی آن در هر یک از شاخصه های توسعه شهرستان، مراتب طی تعدادی سؤال از شهروندان این شهرستان مورد بررسی قرار گرفته که بر اساس نتایج حاصله به شرح ذیل به آزمون هر یک پرداخته شده است، لازم به ذکر است، با توجه به سطح سنجش دو متغیر مستقل (فاصله ای) و وابسته (فاصله ای)، بهترین آزمون جهت سنجش رابطه، آزمون همبستگی پیرسون است. از ادغام چند گویه مربوط به متغیرهای توسعه گردشگری، رشد اشتغال و بزهکاری، متغیری حاصل شد که به صورت آماری می باشد و این متغیر بدست آمده در فرمول پیرسون و رگرسیون مورد استفاده قرار گرفت در واقع به صورت آماری می باشد (توصیفی به آماری) که همان متغیر فاصله بدست آمده است.

فرضیه های تحقیق :

فرضیه ۱: بین توسعه گردشگری و کاهش بزهکاری رابطه وجود دارد.

جدول ۱۱- بررسی رابطه بین توسعه گردشگری و کاهش بزهکاری

متغیر مستقل	متغیر وابسته	نوع آزمون	r	سطح معنی داری
توسعه گردشگری	کاهش بزهکاری	پیرسون	۰/۷۸۵	۰/۰۰۱

جدول فوق به بررسی رابطه بین توسعه گردشگری و کاهش بزهکاری می‌پردازد. جهت بررسی رابطه از آزمون پیرسون استفاده گردیده است. سطح معنی داری حاصل از آزمون ۰/۰۰۱ و کوچکتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابراین می‌توان نتیجه گرفت فرضیه محقق تأیید می‌گردد و بین دو متغیر رابطه معنی دار وجود دارد و با توجه به مقدار پیرسون که مثبت می‌باشد، می‌توان گفت بین دو متغیر رابطه مستقیم وجود دارد، بدین معنی که هر چه گردشگری در شهرستان بندرانزلی توسعه یابد بزهکاری نیز در این شهرستان کاهش می‌یابد و از آنجا که در ضریب همبستگی میزان همبستگی را با توجه به نزدیکی به عدد ۱ سنجیده می‌شود، در این آزمون با توجه به اینکه ضریب ۰/۷۸۵ می‌باشد بنابراین می‌توان گفت بین دو متغیر (توسعه گردشگری، کاهش بزهکاری) همبستگی شدید وجود دارد و رابطه کاملاً معنادار می‌باشد.

فرضیه ۲: رشد اشتغال موجب کاهش بزهکاری می‌شود.

جدول ۱۲- بررسی رابطه رشد اشتغال و کاهش بزهکاری

متغیر مستقل	متغیر وابسته	نوع آزمون	r	سطح معنی داری
رشد اشتغال	کاهش بزهکاری	پیرسون	۰/۷۹۹	۰/۰۰۱

جدول فوق به بررسی رابطه بین رشد اشتغال و کاهش بزهکاری می‌پردازد. جهت بررسی رابطه از آزمون پیرسون استفاده گردیده است. سطح معنی داری حاصل از آزمون $0/001$ و کوچکتر از $0/05$ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت: فرضیه محقق تأیید می‌گردد و بین دو متغیر رابطه معنی دار وجود دارد و با توجه به مقدار پیرسون که مثبت می‌باشد می‌توان گفت بین دومتغیر رابطه مستقیم وجود دارد، بدین معنی که با رشد اشتغال در این شهرستان بزهکاری نیز کاهش می‌یابد و از آنجا که در ضریب همبستگی میزان همبستگی را با توجه به نزدیکی به عدد ۱ سنجیده می‌شود، در این آزمون با توجه به اینکه ضریب $0/799$ می‌باشد بنابراین می‌توان گفت بین دو متغیر (اشتغال، کاهش بزهکاری) همبستگی شدید وجود دارد و رابطه کاملاً معنادار می‌باشد.

فرضیه ۳: توسعه گردشگری با توجه به اشتغال موجب کاهش بزهکاری می‌شود.

جدول ۱۳- بررسی رابطه توسعه گردشگری، اشتغال و کاهش بزهکاری

F	سطح معنی- داری	T	$Beta$	B	متغیر وابسته	متغیر مستقل
	$0/001$	$4/26$	-	$0/261$		مقدار ثابت
$606/5$	$0/001$	$16/5$	$0/668$	$0/7$	کاهش بزهکاری	توسعه رشد اشتغال
	$0/001$	$6/2$	$0/251$	$0/26$		کاهش بزهکاری
$R = 0/881$		$Rsqvar = 0/777$		$R^2 = 0/775$		

جدول فوق به بررسی رابطه بین توسعه گردشگری، اشتغال و کاهش بزهکاری می‌پردازد. جهت بررسی رابطه از آزمون رگرسیون استفاده گردیده است. با توجه به سطح معنی داری حاصل از آزمون $0/001$ در هر دو متغیر رشد اشتغال، کاهش بزهکاری آزمون معنی دار می‌باشد و با توجه به مقدار بتا که مثبت می‌باشد، می‌توان گفت این متغیرها تأثیر مستقیم بر روی توسعه گردشگری دارند. و نیز با توجه به مقدار R^2 می‌توان گفت این متغیرها (توسعه گردشگری، اشتغال، کاهش بزهکاری) تنها توانایی ۷۷ درصد از تبیین را دارند.

نتیجه گیری:

با وجود موقعیت بالقوه و ممتاز ایران از نظر گردشگری بصورت عام و موقعیت ویژه نواحی ساحلی و استانهای شمالی واقع در کرانه دریای مازندران بصورت خاص، هنوز کشور و منطقه دریای خزر نتوانسته از جایگاه شایسته توسعه گردشگری در جهان و یا منطقه خاورمیانه برخوردار باشد. مزیت‌های گردشگری در این نوار ساحلی بویژه در استان گیلان و ویژگیهای طبیعی آن از جایگاه منحصر به فردی در مقایسه با سایر نقاط کشور و حتی آسیای مرکزی، خاورمیانه و شمال آفریقا برخوردار است که علاوه بر جذابیت برای گردشگران داخلی می‌تواند نیازهای گوناگون گردشگران خارجی بویژه مسلمانان منطقه را نیز مرتفع نماید. به نظر می‌رسد با توجه به قابلیت‌ها و جاذبه‌های استان گیلان در زمینه توسعه گردشگری می‌توان در یک برنامه‌ریزی مدون و کار آمد توسعه این صنعت را در منطقه ایجاد نمود. شهرستان انزلی موقعیت ممتازی در منابع طبیعی (تالاب و ساحل دریا) در استان گیلان دارا می‌باشد همچنین این شهرستان بالاترین میزان متوسط بارندگی در استان و کشور و وجود منابع غنی در زمینه آب‌های سطحی و زیرزمینی را دارد. ضمن آنکه وجود منطقه ویژه آزاد اقتصادی و قرار داشتن در کریدور ارتباطی و باری کشور بلحاظ وجود بندر انزلی اهمیت خاصی به این منطقه داده است. وجود بسترهای مناسب جهت ورزش‌های آبی، بهره‌مندی از تالاب با انواع پوشش‌های گیاهی و جزایر متعدد و امکان بهره‌برداری از طبیعت و حیات‌وحش آن برای اجرای تورهای علمی، گردشگری و شکار، وجود آثار تاریخی، فرهنگی مانند: بناهای ارزشمند ثبت شده در فهرست آثار ملی و جاذبه‌های طبیعی، وجود چهارمنطقه ویژه به عنوان زیستگاه‌های طبیعی و حفاظت شده در شهرستان (منطقه حفاظت سیاه کشیم، پناهگاه حیات‌وحش سرخانگل و دو منطقه شکار ممنوع چوکام و حسین بکنده)، وجود زیستگاه‌های عمومی در سرتاسر

تالاب انزلی، اراضی حاشیه تالاب و کرانه‌های دریای خزر و همچنین زیستگاه ویژه قرقاول (جزیره قلم گوده)، وجود گونه‌های مختلف گیاهی و جانوری همه و همه از جمله نقاط قوت شهرستان در زمینه گردشگری است و با منابع و جاذبه‌های فراوان این شهرستان توسعه صنعت گردشگری در این شهرستان از اولویت بالای برخوردار است. یکی از اهداف اصلی توسعه شهرستان بندرانزلی در کاهش بیکاری، ایجاد و توسعه فرصت‌های شغلی است. توسعه گردشگری به صورت یک بخش فعال اقتصادی می‌تواند، موجب بالا رفتن سطح اشتغال و به تبع آن با کاهش بزهکاری و در نهایت افزایش امنیت شود. شهرستان بندر انزلی توانایی جاذبه‌های گردشگری در جهت تاثیر مثبت بر هر یک از شاخصه‌های توسعه‌ای اعم از زیرساخت‌ها، حفظ ماندگاری جمعیت، رفع بیکاری و ایجاد اشتغال، توسعه فرهنگی، بهبود مناسبات اجتماعی، توسعه کالبدی، توسعه مناسبات اقتصادی به تایید رسیده را دارد که می‌تواند موجبات رونق صنعت گردشگری و کسب و کار که منجر به کاهش بزهکاری در نتیجه توسعه شهرستان را فراهم سازد هدف از این تحقیق نیز بررسی رابطه‌ی بین توسعه گردشگری و اشتغال و کاهش بزهکاری در شهرستان بندر انزلی است. در بررسی آزمون دو فرضیه‌های اول این تحقیق، از آزمون پیرسون و با استفاده از نتایج پرسشنامه، فرضیات به ترتیب با ۰/۷۸۵ و ۰/۷۹۹ درصد سطح اطمینان آزمون گردیدند. فرضیه سوم این تحقیق با استفاده از آزمون رگرسیون با سطح اطمینان ۷۷ درصد، می‌باشد. برابر نتایج حاصله از ارزیابی‌های صورت گرفته، عملاً بیان‌کننده این موضوع هستند که بین توسعه گردشگری و اشتغال و کاهش بزهکاری رابطه معنی‌داری وجود دارد و توسعه گردشگری و بهبود اشتغال موجب کاهش بزهکاری در شهرستان بندرانزلی خواهد شد. بدین منظور پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- تدوین برنامه‌های اجرایی کاهش جرم و فرهنگ سازی جهت تقلیل تخلفات در نواحی گردشگری به ویژه در سایت‌های ساحلی و مناطق نمونه گردشگری.
- استفاده از نیروهای دانشگاهی و ارائه رشته مرتبط با جهانگردی و توریست در دانشگاهها به منظور استفاده از فارغ التحصیلان آنها.
- اولویت اشتغال ساکنین محلی در شغل‌های بخش گردشگری در جهت افزایش مشارکت آنها در توسعه گردشگری و کاهش بزهکاری منطقه باید مورد توجه نهاد‌های مسئول قرار بگیرد.
- استفاده از نیروهای متخصص با تجربه انجام امور گردشگری در شهرستان.
- استفاده از نیروهای جوان از سطح شهرستان با توان و قابلیت‌های انجام امور گردشگری.
- بازنگری در برنامه‌ها و الگوهای تدوین شده مراکز اقامتی و واحدهای پذیرایی جهت توسعه گردشگری شهرستان در جهت به روز رسانی مراکز و واحدها.
- ایجاد خدمات و تاسیسات گردشگری نو و جدید جهت جذب بیشتر گردشگر.
- ایجاد ارتباط بین جاذبه‌های گردشگری از طریق راه‌های دسترسی زمینی به ویژه ساحل و مناطق نمونه گردشگری و تالاب انزلی.
- ایجاد و تأمین زیرساخت اولیه مانند آب، برق، مخابرات و پوشش دهی تلفن همراه در جاذبه‌های گردشگری و نوار ساحلی .
- ارائه برنامه‌هایی جهت حمایت و تقویت بازارهای گردشگری از طریق دستگاه‌های مربوطه.
- ارائه بسته‌های گردشگری در بازارهای هدف و فرصت جهت جذب گردشگران با رویکرد راه یافتن به بازارهای فرصت .
- برگزاری مسابقات ورزشی مرتبط با آب در نوار ساحلی جهت بالا بردن حجم گردشگران در شهرستان انزلی.
- ایجاد شرایطی در جهت حفظ و نگهداری منابع ویژه گردشگری به ویژه نوار ساحلی.
- ایجاد شرایط مناسب جهت توسعه مناطق نمونه گردشگری در شهرستان به عنوان مناطق پشتیبان جهت جذب و افزایش مدت ماندگاری گردشگران.

References:

1. Amini, beham b. (1381). *Word of the month: tourism job creation capacity (as a way to solve the problem of unemployment)*. Chamber of Commerce letter. No. 409. 4-8.
2. Bakhtiari, honest. And Yazdani, m. (1389). *Review direct and indirect consequences of the effects of tourism on employment*. Journal of economic sciences. In the fourth year. No. 13. 50-60.
3. Bidokhti Amin, Ali Akbar. (1391). *Examine the relationship between tourism and social capital in the coastal areas of the Caspian Sea*. Tourism Management Studies. # 17. Seventh year, the spring 91. 121.
4. Choy, Dexter J. L. (1995), "The quality of tourism employment". *TourismManagement*, Vol. 16, No.2.
5. Cukier-Snow, Judith et al. (1993), "Tourism employment perspectives from Bali". *Tourism Management*, Vol. 14, No.3.
6. Djekic,S., (2007), *Some Structures and Principales of Sustainable Rural Tourism*,Available on ceeol.
7. Duranti, Alessandro, (1997) *Linguistic Anthropology*, Cambridge.
8. *Green Thinkers monitoring of Consulting Engineers (1388): Studies assessing the physical-spatial and land use infrastructure*.
9. Sadeghi, Hossein and Asgharpour, Hussein and Ali shaghghi. (1384). *Analysis of economic factors affecting economic crime investigations in Iran (68)*. 63-90.
10. Sydayy, doctor Said Alexander, Jesus Spring and Amir Rai (1390): "The employment and unemployment in Iran during 1389-1335", *Journal of Jasmine strategy*, No. 25.
11. *Green-minded monitoring of Consulting Engineers (1388): the areas of feasibility studies*.
12. Hall, Michael ,(2008), *Travel and Tourism in The Third World*, New York,Routledge.
13. Hosseini Nejad, m. (2008). *the economic causes of crime investigation in Iran with the use of a consolidated data model. About. 35 – theft*. Journal of planning and budget. the number 95.
14. Jesus was born, S. and S. sacred 0.1391. "Coefficients calculated employment in the tourism sector of the Iranian economy, using input-output model", *Journal of Tourism Management Studies*, Issue 17, the seventh year, Spring 1391, pp. 170-151.
15. Gholami, Gholamhossein 0.1385. "Tourism, create jobs and increase national income rich" *population Monthly*, Issue 57.58, pp. 60-51.
16. Phenol, David, the (1385): *Introduction to ecotourism*, translation J. Oladi Tadyklayy, Mazandaran University.
17. Gholipour, R. (1381): "the causes of unemployment", *Monthly Return of society*, (43).
18. Kianmehr, M. (1385). *The effects of unemployment, with an emphasis on social problems*. Monthly cooperation. 183. Number 60-63.
19. Mohammadi, H. (1389): *The role of employment in the tourism industry*, *Tourism Management Journal*, 21.
20. Mourning, M. (1390): "Unemployment and crime in Iran: theoretical and empirical analysis", *Journal of Economic Political Information*, No. 286.
21. Leiper, Neil (1999), "A conceptual analysis of tourism-supported employment which reduces the incidence of exaggerated, misleading statistics about jobs". *Tourism Management*. Vol. 20 No. 5.
22. Madhoushi, M, Naserpour, N. (1382): *Assessment of barriers to tourism development in Lorestan province*, *Letters of Commerce*, No. 28.
23. *Invertebrates, rare and Saeed Garshasbi pride*. (1390). *Income inequality and crime in Iran*. *Journal of Economic Research* 109 - 125 4. Number eleventh year.
24. Yousefi, Ali and Hossein Akbari (1390): "A sociological reflection on identifying and prioritizing social issues", *Journal of Social Issues*, Issue 1.
25. Marin,D. (1992) *Is the export-led hypothesis valid for industrialized countries? , Review of Economics and Staastics*, No. 74, p.678-688.
26. Ringer, G, (ed),(1998). *Ddestination, Cultural landscapes of tourism*, London.